

Πλαίσιο Λειτουργίας Αδειών Λογισμικού

Ειρήνη Καφέζα

Δικηγόρος

Kafeza.e@gmail.com

Περιεχόμενα

- Θέματα που προκύπτουν από τη χρήση αδειών λογισμικού
- Το νομικό πλαίσιο
- Το κίνημα του Ελεύθερου λογισμικού (Free Software) και το κίνημα του Ανοιχτού κώδικα (Open source)
- General Public License (GPL)
- Συμπεράσματα

Θέματα που προκύπτουν από τη χρήση αδειών λογισμικού

- USA (2006-2010): πρώτη δικαστική απόφαση για άδειες ανοικτού κώδικα
- Ομοσπονδιακό δικαστήριο: έγκυροι οι όροι των αδειών λογισμικού, απόμακρη οικονομική αξία για τον δημιουργό

Θέματα που προκύπτουν από τη χρήση αδειών λογισμικού

- Οι άδειες που συνοδεύουν τα προγράμματα ανοικτού λογισμικού είναι έγκυρες και εκτελεστές;
- Είναι άδειες ή συμβάσεις;
- Είναι εφαρμοστέο το δίκαιο πνευματικής ιδιοκτησίας ή το δίκαιο των συμβάσεων;
- Τι σημασία έχει; Γιατί αυτό είναι σημαντικό για τη κοινότητα ανοικτού λογισμικού;
- Ποια είναι η διαφορά μεταξύ της άδειας που επιτρέπει τη χρήση λογισμικού από μια δεσμευτική σύμβαση;

Θέματα που προκύπτουν από τη χρήση αδειών λογισμικού

- Υπάρχει διαπραγμάτευση σε ατομικό επίπεδο; Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις άδειες σαν συμβάσεις διαδικτύου, click-wrap, shrink-wrap, EULAS;
- Μπορούν οι άδειες να περιέχουν όρους που περιορίζουν το © ;
- Σύγκρουση © και δικαίου των συμβάσεων. Τι υπερισχύει, ο όρος της σύμβασης ή το © ;

Νομικό πλαίσιο

- Ελληνικό/ Ευρωπαϊκό Δίκαιο
- Αμερικανικό Δίκαιο
- Ινδικό Δίκαιο

Ελεύθερο λογισμικό και λογισμικό ανοιχτού κώδικα(FOSS)

- Ελεύθερο λογισμικό (Free Software) και λογισμικό ανοιχτού κώδικα (Open source): φιλοσοφίες ανάπτυξης, διανομής λογισμικού μέσω των αδειών. Έντονη νομική διάσταση
- “free software” κίνημα
- “open source” κίνημα
- Διαφορετικές άδειες
- Κοινό σημείο η διαθεσιμότητα κώδικα

FOSS & Δημόσιος τομέας (public domain)

- Κανένας περιορισμός πνευματικής ιδιοκτησίας
- Ανεπαρκής μορφή κώδικα για © προστασία, δημιουργός παραιτείται
- © στην συνολική ιδιόκτητη δημιουργία
- FOSS:περιορισμοί πνευματικών δικαιωμάτων, συμβάσεων /αδιάφορη η πρόθεση/ όχι τέτοιος έλεγχος στο λογισμικό δημόσιου τομέα

Το κίνημα του ανοιχτού κώδικα

- Open Source Initiative (OSI), Εμπορικές διαστάσεις
- «OSI certified», λίστα αδειών, Apache , MPL
- Ορισμός. Δέκα κριτήρια
- Προτρέπει υιοθέτηση ανοικτής διαδικασίας ανάπτυξης
- Πρακτικά πλεονεκτήματα

Ελεύθερο λογισμικό

- Free Software Foundation (FSF)
- 4 ελευθερίες : να τρέξεις το πρόγραμμα, να το μελετήσεις και προσαρμόσεις στις ανάγκες σου, να το αναδιανείμεις, βελτιώσεις και δώσεις τις βελτιώσεις στο κοινό
- 4 ελευθερίες, “copyleft”
- General Public License (GPL)

Ελεύθερο λογισμικό

- Copyleft :επηρεάζει εξουσία χρηστών στο λογισμικό, δέσμευση άσχετα πόσο απομακρυσμένος είσαι
- Περιορισμοί που ονομάζονται ελεύθερο λογισμικό
- viral όροι , λογισμικό που αναπτύσσεται ξεχωριστά
- Χρησιμοποίηση του © για έλεγχο στην πνευματική δουλειά άλλων

Ελεύθερο λογισμικό

- Διανομείς ανησυχούν κατά πόσο οι copyleft όροι περιορίζουν εταιρία
- Συνέπεια στις δοσοληψίες πέρα από την συμφωνία με τον αρχικό αδειούχο
- Κατά πόσο οι όροι επηρεάζουν μετέπειτα άδειες

GPL-Η διαδικασία

- Add two elements to each source file of your program:
  - a copyright notice (such as “Copyright 1999 Terry Jones”), and
  - a statement of copying permission, saying that the program is distributed under the terms of the GNU General Public License (or the Lesser GPL).
- The copyright notice should include the year in which you finished preparing the release
- You should add the proper year for each release; for example, “Copyright 1998, 1999 Terry Jones” if some versions were finished in 1998 and some were finished in 1999. If several people helped write the code, use all their names.
- For software with several releases over multiple years, it is best to spell out each year, in full, without using ranges or abbreviations, as in the example above.

GPL v2

- Section 0 :“παράγωγο” (derivative): μέρος προγράμματος που σύμφωνα με © θεωρείται συλλογική δουλειά (collective work, separate works assembled), compilation : assemble preexisting work which as a whole is original (includes collective)
- Section 0: διευρύνει εύρος εφαρμογής/περιλαμβάνει compilations

Linking

- Δυο βασικοί τρόποι για linking: στατικό (static) και δυναμικό (dynamic)
- Στο στατικό: συνολικό αρχείο του κώδικα και των βιβλιοθηκών. Το εκτελέσιμο θεωρείται παράγωγο έργο του κώδικα GPL
- Στο δυναμικό: δεν αντιγράφει κώδικα σε ένα εκτελέσιμο, διαφορετικά μέρη κώδικα που επικοινωνούν όπως χρειάζεται. Δημιουργία ενός συνδυαστικού έργου (combined work)
- Linking: διαφορετικά προγράμματα ή ένα;

Διαφορετικά προγράμματα ή ένα πρόγραμμα με δύο μέρη;

- Είναι ο μηχανισμός και η σημασιολογία της επικοινωνίας που κάνει την διαφορά
  - Εάν τα μέρη εμπεριέχονται στο ίδιο εκτελέσιμο
  - Εάν η ανταλλαγή πληροφορίας είναι ευρεία (σύνθετες δομές δεδομένων)
  - ✓ Εάν χρησιμοποιούμε παραμέτρους γραμμής εντολής (command line arguments) (pipes, sockets)

Διαφορετικά προγράμματα ή ένα πρόγραμμα με δύο μέρη;

- Παιχνίδι υπολογιστή με editor που οι χρήστες δημιουργούν δικά τους επίπεδα.
  - Πώληση επιπέδων παιχνιδιού. Παραβίαση δικαιώματος δημιουργίας sequels με δημιουργία ιστοριών στα νέα επίπεδα, παραβίαση ιστορίας χαρακτήρων.
- Αρκουδάκι με κασέτες,
  - Παραβίαση δικαιώματος δημιουργίας παράγωγου έργου
- Αποσυμπίληση σε παιχνίδι για συμβατότητα με κονσόλα, ενσωματωμένος ο κώδικας αρχικοποίησης (initialization).
Fair use, functional elements
- Συσκευή φυσικά συνδεδεμένη στο βιντεοπαιχνίδι πριν τοποθετηθεί στη κονσόλα. Όχι παραβίαση, όχι παράγωγο, άχρηστη η συσκευή μόνη της

Βιβλιοθήκες

- Δυο βασικές άδειες
  - GNU Lesser GPL:
    - Ορίζει μια διαφορετική κατηγορία έργων “*works that use the library*”, τα οποία μπορεί να είναι παράγωγα έργα αλλά μπορούν να αδειοδοτηθούν με οποιονδήποτε τρόπο
      - Προγράμματα πού περιέχουν λίγο κώδικα
      - Προγράμματα που δυναμικά προσπελούν τις συναρτήσεις της βιβλιοθήκης αντί να τις αντιγράφουν στον δικό τους κώδικα στην φάση του μεταγλωττισμού (compile time)
    - Αυτά τα προγράμματα μπορούν να διανεμηθούν με LGPL-licensed βιβλιοθήκη και δεν χρειάζεται αυτά τα ίδια να διανεμηθούν με LGPL
    - LGPL κρατά τις αλλαγμένες εκδόσεις της βιβλιοθήκης αυτής καθαυτής σαν ανοιχτό λογισμικό
  - GNU GPL
    - όλα τα παράγωγα έργα διανέμονται με GPL

plug-ins/themes

- Όταν το κύριο πρόγραμμα χρησιμοποιεί plug-ins υπάρχουν δύο περιπτώσεις:
  - Αν το πρόγραμμα δυναμικά συνδέει το plug-in αλλά γίνονται κλήσεις συναρτήσεων που μοιράζονται δομές δεδομένων
    - ✓ Αν το plug-in καλείται με χρήση fork ή exec
- Τα plug-ins γίνονται όλο και πιο πολύπλοκα. Μερικές φορές χρειάζεται να εξεταστούν όλα τα αρχεία ακόμα και όλες οι γραμμές του κώδικα για να βρεθεί πιο μέρος του plugin είναι ανεξάρτητο και αν υπάρχει κάποιο μέρος που συνδέεται με το κύριο πρόγραμμα.
  - Αν το plug-in συνδέεται (links) στο κύριο πρόγραμμα τότε έχουμε παράγωγο έργο
  - Αλλά για παράδειγμα σε περιπτώσεις εικόνων, JavaScript files, CSS files τα οποία τρέχουν ανεξάρτητα και τα προσπελαύνει άμεσα ο φυλλομετρητής χωρίς να μεσολαβεί το κύριο πρόγραμμα τότε αυτά αποτελούν διαφορετικό έργο.

GPL v3

- Βασική λειτουργία της GPL v3 είναι η αποφυγή του Tivoization
- Ο χρήστης θα πρέπει να έχει στη διάθεση του ότι χρειάζεται για να εκτελέσει τροποποιημένες εκδόσεις του προγράμματος
- Το λογισμικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να δημιουργηθούν DRM συστήματα, αλλά ένας προγραμματιστής μπορεί να αλλάξει τον κώδικα για να «προσπεράσει» το σύστημα DRM και να το διανείμει.
- Δεν περιορίζει τον προγραμματιστή στη χρήση του λογισμικού, αλλά περιορίζει την δυνατότητα του να περιορίζει άλλους
- Θέματα συμβατότητας

Berkeley Software Distribution- BSD

- BSD η λιγότερο περιοριστική FOSSάδεια
- Αντιγραφή, τροποποίηση, διανομή
- Ελάχιστοι περιορισμοί: © σημείωση
- Όχι πηγαίος κώδικας
- Αυτός που έχει την άδεια αποφασίζει για τις μετέπειτα μεταβιβάσεις

Συμπεράσματα

- Τεχνικές και νομικές πλευρές των αδειών λογισμικού
- Οι άδειες εμπλουτίζονται για να ακολουθήσουν τις τεχνολογικές εξελίξεις
- Θέματα επάρκειας του νομικού πλαισίου